

Sygn. akt I USK 372/21

POSTANOWIENIE

Dnia 10 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło

w sprawie z odwołania A. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 10 maja 2022 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 28 października 2020 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 28 października 2020 r. oddalił apelację A. M. od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 4 czerwca 2020 r., oddalającego wniesione przez niego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Z. z dnia 27 stycznia 2020 r. odmawiającej ubezpieczonemu prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach wobec nieudowodnienia 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego.

W wywiedzionej od powyższego wyroku skardze kasacyjnej odwołujący się, zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w całości, podniósł zarzut naruszenia prawa materialnego: art. 184 w związku z art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia

1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przez ich błędną wykładnię prowadzącą do nieuzupełnienia wymaganego 25-letniego stażu pracy o brakujący okres 5 miesięcy i 28 dni, tj. okres pracy ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym od 1 marca 1983 r. do 31 grudnia 1987 r. (za który to okres zostały opłacone składki), kiedy to skarżący pozostawał równocześnie w zatrudnieniu.

Z powołaniem o powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] i orzeczenie co do istoty sprawy, przez przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury poczynając od dnia 20 listopada 2018 r. oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz skarżącego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

We wniosku o przyjęci skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na jej oczywistą zasadność. Według skarżącego, w rozpatrywanej sprawie nie rozpoznano istoty sprawy, gdyż zarówno Sąd pierwszej, jak i Sąd drugiej instancji nie uwzględniły podnoszonych przez ubezpieczonego w toku postępowania okoliczności polegających na zaliczaniu/uzupełnianiu do wymaganego stażu pracy okresów zgłoszenia ubezpieczonego jako domownika do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych rolników w celu nabycia prawa do emerytury, czym zaskarżony wyrok oczywiście narusza prawo, a to art. 184 w związku z art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie od organu rentowego zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wyjaśniał, że jako sąd kasacyjny nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, a skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji

kończącego postępowanie w sprawie z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c. określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, strona wnosząca ten nadzwyczajny środek zaskarżenia powinna sformułować wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz ze stosownym uzasadnieniem. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty prawne świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

W razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX

nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, należy stwierdzić, że skarżący nie wykazał istnienia powołanej przesłanki przysądu.

Skarżący we wniosku powołał się na oczywiste naruszenie przez Sąd drugiej instancji art. 184 w związku z art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, polegające na niezaliczaniu do 25-letniego stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury, okresów pracy ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym od 1 marca 1983 r. do 31 grudnia 1987 r., za które zostały opłacone składki na ubezpieczenie społeczne rolników, a kiedy to pozostawał on równocześnie w zatrudnieniu.

Trzeba zatem przypomnieć, że Sąd Apelacyjny oceniając prawo wnioskodawcy do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, ustalił, że w okresie od 1 marca 1983 r. do 31 grudnia 1987 r. matka odwołującego się zgłosiła go z tytułu pracy w gospodarstwie rolnym do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych rolników, jako domownika. Jednocześnie od 3 września 1973 r. do 30 listopada 2010 r. ubezpieczony był zatrudniony w N. w K. M.. Oznacza to, że w spornym okresie, tj. od 1 marca 1983 r. do 31 grudnia 1987 r., gdy skarżący był zgłoszony jako domownik do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych rolników, był on także pracownikiem zatrudnionym w N. w K. M.. Sąd drugiej instancji uznał, że brak było możliwości zsumowania zbiegających się w jednym przedziale czasu okresów (tj. okresu od 1 marca 1983 r. do 31 grudnia 1987 r., gdy odwołujący się był zgłoszony jako domownik do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych rolników z tytułu pracy w gospodarstwie rolnym matki odwołującego oraz tego samego okresu, gdy był on zatrudniony w N. w K. M.) do wyliczenia wymaganego 25-letniego stażu pracy. Okres od 1 marca 1983 r. do 31 grudnia 1987 r. został uwzględniony skarżącemu do prawa do emerytury jako okres ubezpieczenia społecznego z tytułu zatrudnienia w N. w K. M.. Przepisy prawa ubezpieczeń społecznych nie dopuszczają zaś podwójnego zaliczania przypadających w tym samym czasie (pokrywających się) okresów ubezpieczenia w razie zbiegu

opłacania składek na pracownicze i rolnicze ubezpieczenie społeczne. Kierując się powyższymi przesłankami Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, że brak było podstaw do uwzględnienia wniosku odwołującego się o doliczenie do wymaganego 25 - letniego stażu pracy - jako okresu uzupełniającego na podstawie 10 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - okresu od 1 marca 1983 r. do 31 grudnia 1987r., gdy skarżący był równocześnie zgłoszony jako domownik do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych rolników z tytułu pracy w gospodarstwie rolnym swojej matki oraz tego samego okresu czasu, gdy był zatrudniony w N. w K. M. (k. 3-4 uzasadnienia wyroku).

Mając na uwadze ustalony w sprawie stan faktyczny, trzeba stwierdzić, że Sąd drugiej instancji nie naruszył przepisów prawa materialnego, gdyż dokonał ich prawidłowej subsumcji do ustalonego stanu faktycznego, przyjmując, iż nie zostały spełnione przez ubezpieczonego wszystkie przesłanki konieczne do uzyskania prawa do emerytury, o których stanowi z art. 184 w związku z art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Pogląd o braku podstaw do sumowania przy obliczaniu wymaganego do nabycia uprawnień emerytalnych stażu ubezpieczeniowego okresów równoczesnego podlegania wnioskodawcy dwom różnym systemom ubezpieczeń społecznych (powszechnemu i rolniczemu) jest ugruntowany w judykaturze (por. cytowany w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2001 r., II UKN 698/00). Ubezpieczony nie przedstawił zaś żadnych argumentów przemawiających za odstępniem od tej linii orzeczniczej. Subiektywne przekonanie skarżącego o słuszności swoich racji jest niewystarczające dla wykazania tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, jaką jest jej oczywista zasadność, ponieważ pojęcie to mieści się w sferze obiektywnej i łączy się z powinnością wskazania zarówno przepisów, które zostały naruszone, jak i takiego ich naruszenia, które będzie zauważalne bez wgłębiania się w tekst przepisów i bez doszukiwania się ich znaczenia.

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi kasacyjnej przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. i art. 398²¹ w związku z art. 108 § 1 k.p.c. postanowiono jak w sentencji.

